

теорія потреб Абрахама Маслоу; теорія комплексу неповноцінності Альфреда Адлера; вчення про екстраверсію та інтроверсію Карла Юнга; теорія психосоціального розвитку Єрика Єриксона; теорія мотиваційних конфліктів по Курту Левіну; теорія Віктора Франкла; теорія предметної діяльності А. Леонтьєва, теорія кінгівного дисонансу Л.Фістінгера.

Актуальність вивчення маніпулятивної поведінки особистості полягає в тому, щоб визначити основні способи й методи маніпуляції. Свій внесок у вивчення таких аспектів цієї проблеми внесли Е.Берн, Є. Л. Доценко, Ф. Перлз, Е. Шостром та інші.

Найбільшій актуальності дослідження проявів маніпулятивної поведінки досягає саме в юнацькому віці. Адже саме в цей період життя людини завершується формування базової системи цінностей. Найважливішими передумовами розвитку сенситивної до маніпулятивного впливу особистості юнака є не сформованість рефлексії та моральних переконань, нестабільність емоційної сфери, несамостійність та конформність, нестабільність та неадекватність самооцінки, слабкість волі, тривожність стереотипність мислення тощо.

Список літератури

1. Абрамова Г.С. Вікова психологія: [навч. посібник для студ.вузів] / Г.С. Абрамова. – М.: Академія 1999. – 672с.
2. Фанталова О.Б. Діагностика та психотерапія внутрішнього конфлікту. – Самара: Видавничий дім БАХРАХ-М, 2001. – 128 с.
3. Доценко Е.Л. Психологія маніпуляції / Е.Л.Доценко. – М., 1996. – 210 с.

*Науковий керівник: Сечейко О.В.,
канд. психол. наук, доцент*

УДК 159.9:656.7.071.15 (043.2)

Смішко В.Ю.

Національний авіаційний університет, Київ

АНАЛІЗ ПОМИЛКОВИХ ДІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТОРА

Помилка людини визначається головною причиною та чинником більшості авіаційних подій. Помилки можуть бути здійснені кваліфікованим і досвідченими працівниками, які забезпечені надійним обладнанням. Людині властиво здійснювати помилки, які часто викликають серйозні і навіть плачевні результати.

Помилка – це плід вчинків людини, які здійсненні неточно або неправильно, наперекір програмі, тобто це наслідок, який одержано і не відповідає запиту. Помилки зазвичай розглядаються як відмова, тобто втрата працездатності, повна або часткова, в наслідок якої оператор не може відповідати вимогам, нетривале мимовільне відхилення від норми дій та зниження їх якості.

Промахи – ненавмисні дії, спричиненні недосконалістю, недостатністю уваги в результаті відволікань, порушення впорядкованості або передчасних дій. Упущення – ненавмисні дії через провали у пам'яті, коли забуваються власні наміри, внаслідок чого з'являється дезорієнтація або невиконання запланованих дій.

Кінцеві результати помилок бувають різні. У авіації вартість помилки надмірно велика. Результатом помилки може бути травма, нещасний випадок, аварія, катастрофа, екологічне лихо. У діяльності операторів виділяють також помилки, які пов'язані з роботою психічних механізмів: помилки мислення, уваги, пам'яті, сприйняття, прийняття рішення і помилки в результаті реакційних дій.

Причини помилок розрізняються по двом критеріям: за місцем у структурі діяльності і по виду порушених закономірностей. За першим критерієм виділяють: помилки сприйняття (зорового, слухового, кінестетичного); помилки прийняття рішення; помилки пам'яті (збереження і відтворення інформації); помилки в результаті реакційних дій (руху або мовної відповіді). За другим критерієм виділяють: великий потік інформації або брак інформації, яку людина не в змозі обробити; неправильну оцінку можливості появи сигналів, їх важливості; недоліки уваги (неправильний розподіл або переключення уваги, недостатня концентрація і ін.).

Основні причини можуть бути пов'язані із робочим місцем, організацією режиму праці і відпочинку, підготовкою оператора в системі до виконання завдань, фізичним і психологічним станом, установкою на виконання задач. Причини можуть виходити із індивідуальних особливостей, стану здоров'я, системи підготовки, організацією праці, умов робочої обстановки, умов життя, взаємин в колективі. Існують помилки, зумовлені недостатнім розвитком професійних якостей у відповідності до вимог професії людини. Запобігати помилкам складно, тому що зробити помилку в процесі діяльності природно, але це не вказує на непрофесіоналізм оператора. Мета швидше полягає не в тому, щоб просто запобігти вчиненню помилок, а в тому, щоб навчитися безпечно керувати помилками, які вже здійснені.

Дослідження причин помилок у діяльності оператора висвітлюється у роботах: Ломова Б. Ф., Бодрова В. А., Ложкіна Г. В., Повякель Н. І., Смірнова Б. А., Долгополова Е. В., Космолинського Ф. П., Козлова В. В.,

Магазанніка В. Д., Чунтулова А. В., Дудіна В. І., Косолапова О. А., Єрусалимського М. А., Дмитрієва М. А., Нафтельєва А. І., Зараковського Г. М., Медведєва В. І., Овчарова В. Е., Зинченка В. П., Шадрикова В. Д..

Розкриття причин помилок у діяльності – це одне з завдань психологічного аналізу і планування діяльності оператора. Аналіз причин помилок – необхідна умова їх вилучення в діяльності, особливо в системах підвищеної відповідальності (автоматизованих системах) для забезпечення ефективної і результативної роботи.

*Науковий керівник: Струневич О. Д.,
викладач*

УДК 159.923:355.322.4 (043.2)

Смішко В.Ю.

Національний авіаційний університет, Київ

ЗВ'ЯЗОК ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ З МОТИВАЦІЄЮ ДО УСПІХУ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Невід'ємною ознакою нашого часу є постійне перебування людини у стані зовнішньої та внутрішньої невизначеності. Такі умови життєдіяльності вимагають від особистості прояву психологічної гнучкості та витриманості, уміння приймати рішення в ситуаціях надлишкового або обмеженого доступу до інформації, застосування антиципаційних можливостей для успішного функціонування в невизначених ситуаціях. Серед психологічних феноменів, що дозволяють особистості активно діяти в непередбачуваному просторі сучасного світу, значне місце належить толерантності до невизначеності та мотивації на досягнення успіху.

Толерантність до невизначеності це особистісна якість, що характеризується стійкістю до чинника невизначеності, здатністю адекватно діяти в умовах надзвичайної ситуації або неповноти інформації про безпеку людини; умінням активно і гнучко приймати рішення в незнайомих, складних, суперечливих ситуаціях з непередбачуваним результатом, справляючись при цьому зі стресами, відчуттям невпевненості і тривоги, зберігаючи внутрішню збалансованість і не знижуючи успішність діяльності. Означена якість особистості є психологічною передумовою безпечної життєдіяльності особистості, показником психологічної сталості до ситуацій ризику і забезпечує високий рівень надійності суспільства в цілому.

У суспільстві ризику, коли зростає невизначеність життя, людина потребує внутрішніх сил для подолання різноманітних кризових і